

VERSLAG d.d. 27 oktober 2021 van de hybride vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: ir. M. de Widt

Namens het college van GS: mr. J.H. Oosters, drs. R.C.L. Strijk, mr. drs. H.G.J. Bruins Slot, R.G.H. van Muilekom, en ir. A. Schaddelee

Woordvoerders: A.C. Boelhouwer (GroenLinks), R.G.J. Dercksen (PVV), ing. L.C. Van den Dikkenberg (SGP), drs. E.H.R. Dinklo (JA21), M. van Elteren, N. de Haan- Mourik (ChristenUnie), W.M.M. Hoek (50PLUS), drs. J.P. d'Hondt (PvdA), Janssen (VVD), drs. E. A. Kamp (D66, drs. A.H.L. Kocken (VVD), , H. J. Rikkoert MSc, (ChristenUnie), H.O. Suna (PvdA), T.M.S. Vrielink (GroenLinks), L.M. Welschen-Van den Hoek (CDA), W.J.A. Weyers (JA21), M. Eggermont (SP), V. Janssen (VVD), A. Krijgsman (PvdA), D. Ulzen (VVD)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Drs. B.F. Ferwerda (griffier), B. Wijshijer, E. IJsbrandij, en K. Boesten (Notuleerservice Nederland)

Opening

De voorzitter heropent de vergadering om 17.30 uur. De middag is geëindigd halverwege agendapunt 2.5.

Alvorens verder te gaan met de agenda meldt de voorzitter dat na overleg is besloten dat iedere fractie twee minuten extra spreektijd krijgt. GS tien krijgt tien minuten extra spreektijd. Vragen over de resterende spreektijd kunnen bij de heer IJsbrandij nagevraagd worden. Zij begrijpt dat het niet ideaal is dat de spreektijden niet zichtbaar zijn maar het is een van de weinige manieren om grip te hebben op een volle vergadering. Er is geen uitloop mogelijk na 19.30 uur omdat de commissie RGW dan verder gaat. Mocht er iets niet besproken kunnen worden dan is er een uitwijk naar volgende week woensdag.

Vanwege de aanwezigheid van een inspreker, mevrouw Thierauf, zal de vergadering starten met agendapunt 2.6.

2.6 [SV behoud van 'Trage Paden' als cultuurhistorisch erfgoed in de provincie Utrecht \(initiatief\) \(2021BEM175\)](#)

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kamp voor een korte toelichting. Daarna zal mevrouw Thierauf inspreken, waarna de Staten- en commissieleden en het college kunnen reageren op de inspreker. Eventueel volgt er nog een tweede termijn.

De heer Kamp heet allen welkom en meldt dat hij het een groot genoegen vindt om een korte toelichting te mogen geven op het initiatiefvoorstel. Het initiatiefvoorstel is geboren vanuit zijn concrete ervaring tijdens het wonen in Doorn. Hij wandelt veel en heeft tijdens de afgelopen jaren hierin barricades ondervonden. De heer Kamp denkt dat hier iets aan gedaan kan worden en hij heeft hierover met Wandelnet en wandelvereniging De Voet gesproken. De belangrijkste vraag is waarom dit initiatiefvoorstel er ligt. Onder 'Trage Paden' verstaat men jaagpaden en kerkepaden die vanwege hun belangrijke cultureel historisch erfgoed de moeite waard zijn om te behouden. Tevens draagt het behoud hiervan bij aan recreatie en toerisme in de provincie Utrecht. 'Trage Paden' hebben een grote meerwaarde op het gebied van biodiversiteit. Volgens deskundigen is in de afgelopen decennia 30.000 kilometer aan wandelpad verdwenen. Niet ieder wandelpad is een kerkepad of een jaagpad. Het doel van het initiatiefvoorstel is om in kaart te brengen over welke paden het gaat en welke instrumenten kunnen worden ingezet om ze te behouden en te beheren. De heer Kamp bedankt de aanwezigen voor de technische vragen die hij heeft mogen beantwoorden en geeft het woord terug aan de voorzitter.

De voorzitter geeft mevrouw Thierauf vijf minuten de gelegenheid voor inspraak. [De bijlage met de bijbehorende inspraakreactie is toegevoegd aan het Stateninformatiesysteem.](#)

De voorzitter stelt de Staten- en commissieleden in de gelegenheid om vragen te stellen. Er zijn geen vragen en de voorzitter concludeert hieruit dat mevrouw Thierauf een duidelijk verhaal heeft gehouden. Zij vraagt naar de reactie van de Staten op het voorstel. Zij zal dit net zo doen als bij de Statenvoorstellen van vanochtend en beginnen bij de PvdA waarna zij alfabetisch verdergaat. Aan het einde mag gedeputeerde Van Muilekom reageren.

Mevrouw d'Hondt meldt dat mevrouw De Haan van de ChristenUnie mede namens de PvdA het woord hierover zal voeren omdat zij hun inbreng gezamenlijk hebben afgestemd.

De voorzitter geeft het woord aan mevrouw Jager van de PvdD. Er komt geen reactie en de voorzitter vraagt of iemand van de PVV aanwezig is.

De heer Dercksen geeft aan dat de PVV geen inbreng heeft.

Mevrouw De Haan vraagt of de heer Dercksen geen reactie heeft op de inhoud van het initiatiefvoorstel en wil graag weten hoe zij het antwoord van de heer Dercksen moet duiden.

De heer Dercksen antwoordt dat de PVV het voorstel duidelijk vindt en dit in PS zal bespreken. De PVV zal een oordeel vellen na rijp fractieberaad. De heer Dercksen geeft aan dat hij dit niet mooier kan maken dan het is.

De voorzitter geeft vervolgens het woord aan de SP.

De heer Eggermont vindt het mooi wanneer mensen met een initiatiefvoorstel komen en de SP waardeert dit erg. Hij ziet veel onderzoeken en soortgelijke zaken in de besluiten staan en hij vraagt of er, nadat alles onderzocht is, een idee is hoe dit uitgevoerd moet worden en hoeveel er op jaarbasis moet gaan gebeuren. Het openbaar toegankelijk houden van de paden vindt de SP erg goed maar hij is benieuwd of er al enig inzicht in de uitvoering is.

De heer Van den Dikkenberg meldt dat de SGP het initiatiefvoorstel heeft gelezen en het een sympathiek voorstel vindt. Er zijn zeker routes die aandacht behoeven omdat men hiermee op de plekken komt waar men normaal niet komt en dit de mogelijkheid biedt om te genieten van de plaatsen buiten de geëigende banen. De SGP heeft echter wel vragen bij het voorstel. Het voorziet eenmalig in € 100.000 op het moment dat we ermee instemmen vanuit de algemene reserve. De heer Van den Dikkenberg heeft de jaarstukken nogmaals nageslagen en zag dat er bij cultuur- en erfgoed nog € 326.000 is overgebleven in 2020. Hij denkt dat mobiliteit vanuit routebeheer en recreatie eveneens nog een duit in het zakje kan doen. Hij zou de dekking daarom eerder uit de programma's zelf willen halen dan vanuit de algemene reserve. De heer Van den Dikkenberg is er geen voorstander van om eenmalig een budget te maken aangezien de bestendigheid niet gegarandeerd kan worden wanneer iemand tijdelijk aangenomen wordt op een tijdelijk budget. Hij zou het voorstel daarom liever binnen de lopende programma's met de eigen formatie willen oppakken zodat de kennis wordt bestendigd en het voorstel kan worden geïmplementeerd in de gebruikelijke wegen. In het voorstel staat bijvoorbeeld een verzoek om gesprekken te gaan voeren om de paden open te houden en de vraag is wie deze gesprekken permanent gaat voeren. Wanneer iemand komt als kwartiermaker en daarna weer vertrekt dan heeft hij liever dat degene die het kwartier maakt ook zelf de gesprekken voert en het beheer van de onderhoudsbudgetten doet. Samengevat is de SGP er voorstander van om het voorstel vanuit eigen middelen en formatie te dekken.

Mevrouw Hoek geeft aan dat zij in een gebied woont langs de Vecht waar veel jaagpaden zijn. Ooit was dit een logisch pad waar een paard een schuit voorttrok. Inmiddels staan hier woningen met tuinen achter en ervaart men het jaagpad als een stuk van de tuin hoewel het openbaar gebied is. Hier zijn veel conflicten over omdat de regelgeving omtrent wel/niet toegankelijk en wel/niet openhouden onduidelijk, of soms helemaal niet aanwezig is. 50PLUS verzoekt het college daarom om aandacht voor de regelgeving. Mevrouw Hoek wil weten hoe bijvoorbeeld makelaars worden geïnformeerd. Makelaars verkopen momenteel een huis en denken dat het jaagpad bij de tuin hoort terwijl dit niet zo is. Sommige bewoners trekken een schutting of een heg door tot over het jaagpad. Tevens zijn er jaagpaden voor de woonboten die in het water liggen. De bewoners moeten over het jaagpad heen en ervaren dit als particulier gebied. Zij weet niet welke gedeputeerde verantwoordelijk is voor de jaagpaden. Het is belangrijk om de regelgeving nog eens goed onder de loep te nemen en te verspreiden. Vooral makelaars moeten zich er goed van bewust zijn dat een jaagpad een functie heeft, erfgoed is en openbaar gebied is.

De heer Kocken bedankt de heer Kamp voor het nemen van dit initiatief en complimenteert hem hiervoor. Hij geeft aan dat VVD een warm hart heeft voor alles wat bijdraagt aan het leefbaar maken van de historie en de natuur. Tevens bedankt hij de heer Kamp voor de beantwoording van de technische vragen. Dit heeft samen met de zojuist gegeven toelichting verhelderd dat het momenteel meer gaat om een onderzoek waar de provincie kan bijdragen aan het behoud en beheer van de paden. Op drie gebieden zou hij de beslispunten willen aanscherpen. Allereerst beslispunt 2: Hier staat heel pontificaal 'willen' maar het gaat er tevens om of zaken enigszins haalbaar zijn. De heer Kocken zou in plaats van 'willen' meer willen onderzoeken waar de provincie een bijdrage kan leveren door middel van bijvoorbeeld overleg. Hij adviseert om deze stap als eerste te doen. Bij beslispunt 4 zouden iets meer de bestaande instrumenten in beeld gebracht moeten worden en de punten waar aanvullend nog iets op gedaan kan worden. Tot slot zou de VVD een dekking in de beslispunten willen opnemen.

Mevrouw Welschen meldt dat het CDA enthousiast is over het initiatiefvoorstel. Het kan aan recreatie bijdragen met een mooie spreiding en zorgen voor meer recreatie tussen weilanden en akkerbouw omdat dit de plekken zijn waar deze paden te vinden zijn. De CDA heeft enkele vragen maar deze zijn technisch gesteld en worden ook door de andere partijen genoemd, zoals de financiën en hoe dit verder inhoudelijk te regelen, maar dit is de opdracht die in de beslispunten wordt meegegeven. De CDA is benieuwd naar de uitwerking van het initiatiefvoorstel.

Mevrouw De Haan complimenteert haar collega van D66 met het initiatiefvoorstel en het indienen van het thema 'kerkepaden en jaagpaden'. Dit onderwerp kan zeker op de belangstelling van de ChristenUnie rekenen vanwege het cultuurhistorisch belang en de recreatieve waarde hiervan in de natuur. De ChristenUnie is benieuwd naar de inventarisatie omdat men hier op voorhand nog geen beeld bij heeft. Het gaat om de inventarisatie van de restanten van kerkepaden en jaagpaden die nu nog duidelijk en bruikbaar zijn, en van verdwenen jaagpaden en kerkepaden. De ChristenUnie heeft enkele vragen bij het voorstel. De uitwerking is erg dichtgetimmerd en het is verstrekkend wat er gevraagd wordt van het college. De vraag over haalbaarheid en wenselijkheid naast alle andere zaken die men wil realiseren is voor de ChristenUnie relevant. Daarnaast heeft men naast de provincie ook de gemeenten nodig om mee te doen in de uitwerking. De ChristenUnie ziet een relatie met de omgevingsvisie. Bij de bespreking van dat grote thema heeft onder andere de ChristenUnie een motie ingebracht om het wandelrouten netwerk te upgraden en zoveel mogelijk paden hieraan op te hangen. Destijds werd er negatief geadviseerd maar zou er wel worden gezocht naar een zo groot mogelijk bereik hiervan. In het licht van deze reactie en de gedetailleerde uitvoering in het initiatiefvoorstel ziet de ChristenUnie een hele grote discrepantie. De ChristenUnie wil daarom vragen of het mogelijk zou zijn om bijvoorbeeld ook aan PReNT op te hangen. In het Programma Recreatie en Toerisme zijn veel inspanningen nodig om het wandelrouten netwerk van hoogstructuur tot fijnmazig te vervolmaken. De ChristenUnie wil wachten op de reactie van de gedeputeerde en daarna de zaak wegen. Mevrouw De Haan voegt toe dat zij tevens het woord heeft gevoerd namens mevrouw d'Hondt.

Mevrouw Vrielink meldt dat GroenLinks zich voor een groot deel kan aansluiten bij de ChristenUnie. Zij vindt het een mooi initiatief wil graag van de heer Kamp weten wat de reden is geweest om het voorstel niet als motie in te dienen. Verder wil mevrouw Vrielink weten wat de heer Kamp denkt van het idee om het voorstel breder te trekken en op te nemen in de wandelpaden en wandelroutes. Tot slot bedankt zij mevrouw Thierauf voor de inspraak.

De heer Dinklo merkt op dat JA21 het mooi vindt dat er initiatiefvoorstellen komen. De fractie kan zich hierin vinden maar is bang dat er eenmalig € 100.000 wordt besteed om de jaagpaden en kerkepaden te inventariseren. JA21 wil daarom graag weten wat daarna gebeurt en vindt het voorstel nog onvoldoende uitgewerkt. De heer Dinklo adviseert om een fasering in het voorstel op te nemen en als eerste stap te inventariseren en ervoor te zorgen dat dit geborgd wordt in de organisatie. Daarna kunnen de volgende stappen worden genomen. Als technisch punt merkt de heer Dinklo op dat het budget momenteel in het voorstel staat terwijl dit in de beslispunten zou moeten staan. Hij adviseert daarom om het budget in de beslispunten mee te nemen.

Er zijn verder geen reacties en de voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat hij altijd enthousiast is wanneer Statenleden met een initiatiefvoorstel komen en hij geeft de heer Kamp een groot compliment omdat hij dingen op de agenda zet. De gedeputeerde zal aan de hand van de beslispunten door het initiatiefvoorstel lopen:

- De heer Kamp heeft 100% gelijk wanneer hij zegt dat de jaag- en kerkepaden onderdeel zijn van het erfgoed en de historische infrastructuur maar er zijn daarnaast nog meer paden. Er zijn tiendwegen, hessenwegen, postwegen en veerwegen. Er is nog veel meer en het is van belang dat de cultuurhistorische atlas compleet wordt gemaakt.
- Bij het tweede beslispunt gaat het ineens over paden die niet meer toegankelijk zijn en grondeigenaren die hier een hek voor gooien zodat mensen er niet meer doorheen kunnen. Er is veel gedoe en ruzie en wat al niet meer. De gedeputeerde vindt dit een lastiger punt omdat de provincie in dat geval de rol als mediator tussen de partijen op zich zou moeten nemen. Hij is op zoek naar de rol die de provincie zou moeten oppakken maar hij denkt niet dat de provincie tussen twee partijen moet beslechten. Wel wil de provincie meer grip krijgen op hetgeen er aanwezig is via een inventarisatie of onderzoek. De gedeputeerde zou het mooi vinden wanneer men gezamenlijk kan afspreken hoe men dit verder wil brengen en hiervoor het gesprek wil aangaan met de gemeenten, de grondeigenaren of de partners van het routebureau. De provincie voelt zich in het kader van recreatie en toerisme verantwoordelijk om de wandelroutes te hebben en deze uit te breiden. Wanneer er paden zijn die onderdeel kunnen worden

gemaakt van het routenetwerk dan zou dit heel mooi zijn. Daarnaast is het van belang dat hier bewustzijn van komt en dat gekeken wordt naar de cultuurhistorische waarde van de 'trage paden'. Tevens dient bekeken te worden hoe men komt tot gezamenlijk beheer, onderhoud en toegankelijkheid. In het voorstel dient gekeken te worden naar de problematiek, hoe men dit gaat aanpakken, wie hiervoor verantwoordelijk is en wat de provincie kan oppakken. De gedeputeerde wil graag van de heer Kamp weten of hij er iets voor voelt om gezamenlijk de diepte in te gaan, bijvoorbeeld in een werkconferentie, om meer vat te krijgen op de problematiek en meer zicht op hetgeen er gedaan moet worden. Hij weet dat het Routebureau en het Landschap Erfgoed Utrecht hier graag een bijdrage aan willen leveren.

- Het derde beslispunt gaat over de cultuurhistorische atlas. De gedeputeerde beaamt dat dit verfijnd en wellicht geüpdatet moet worden maar hiervoor is geen geld nodig omdat er middelen beschikbaar zijn in het kader van het erfgoedbeleid. Dit zit in de budgetten die al zijn ontvangen.
- Bij het vierde beslispunt worden een aantal vragen gesteld over onder andere erfgoedparels en kleine landschapselementen. Wanneer men weet wat de problematiek is dan moet men ook kijken welke instrumenten er al zijn, welke er nog ontbreken en welke instrumenten bij de provincie horen om dit op te pakken. Hij ziet het als een soort uitwerking om dit goed in beeld te brengen. De erfgoedparels zijn de Rijksmonumenten en met de kleine landschapselementen kan men met de huidige opstelling niet echt uit de voeten. De gedeputeerde wil daarom zowel vanuit de gemeenten als de provincie kijken naar de problematiek en het instrumentarium.
- Het vijfde beslispunt gaat over de wegging van de cultuurhistorische waarde. Deze update kan worden gedaan maar er is geen nieuw wegingskader nodig.
- Het zesde beslispunt sluit aan bij zijn voorstel om dit samen met gemeenten, overige instanties en het Routebureau echt uit te gaan werken. Hij is hier sterk voorstander van en adviseert om goed te kijken naar de kosten. Het beheer en onderhoud van paden brengt altijd veel kosten met zich mee en dit moet verder verfijnd en uitgewerkt worden.

De gedeputeerde is over het algemeen positief over het voorstel en wil graag met de heer Kamp en GS in gesprek over de inventarisatie en om meer te concreet krijgen wat er nodig is. Vervolgens kan gekeken worden naar het huidige instrumentarium en welk instrumentarium er extra nodig is. Tevens dient onderzocht te worden welke rol de provincie hierin moet pakken.

De heer Dercksen vindt de reactie van de gedeputeerde positief maar vindt tevens dat deze reactie erop wijst dat hij het voorstel niet rijp vindt voor beraadslagingen in GS. Hij vraagt of dit klopt.

Gedeputeerde Van Muilekom beaamt dit en licht toe dat er al geld beschikbaar is en er daarom geen extra geld nodig is. Tevens worden er in het voorstel rollen toegedicht waarvan hij denkt dat het beter is om dit verder uit te werken en vervolgens met een voorstel te komen over welke rollen het gaat en welke middelen er extra beschikbaar moeten komen.

De heer Kamp bedankt alle aanwezigen voor de opmerkingen en adviezen en meldt dat hij deze ter harte gaat nemen. De insteek van het initiatiefvoorstel is om te kijken wat er wel kan en niet waarom iets niet kan. Hij hoort veel mitsen en maren maar desalniettemin gaat hij het initiatiefvoorstel indienen. Zijn insteek is om op te halen welke ideeën er zijn. Hij heeft dit tevens besproken met de ambtenaar die erfgoed in zijn portefeuille heeft. Het mooie van een voorstel is dat de initiatiefnemer goed luistert en dat niet alles in beton is gegoten zoals vaak bij Statenvoorstellen het geval is. Het initiatiefvoorstel staat 17 november 2021 op de agenda en hij zal het voorstel aangepast indienen. De heer Kamp zal hierin zoveel mogelijk de suggesties die hij gehoord heeft meenemen. Er zal inderdaad nog veel onderzocht worden en tevens zal de rol van de provincie worden bekeken. Dit zal verder uitgewerkt worden. Met betrekking tot de uitvoering is het niet de bedoeling dat dit initiatiefvoorstel in de prullenbak verdwijnt maar dat dit geborgd gaat worden. De heer Kamp heeft de financiering gevraagd omdat de provincie het al heel druk heeft en hij het ambtelijk apparaat wil ondersteunen door een projectmedewerker in te huren, met name gericht op de CHAT (cultuurhistorische atlas). De CHAT is niet compleet hoewel er al kleine aanpassingen zijn gemaakt na zijn gesprek met de desbetreffende ambtenaar. De heer Kamp woont zelf in Doorn en er loopt een kerkepad tussen Leersum en Doorn maar dit hele kerkepad is niet opgenomen in de CHAT. Dit zal voor veel locaties gelden. Het voorstel is dus zeer zeker gericht op het feit om dit te borgen en de heer Kamp ziet mogelijkheden dat dit kan. Hij heeft de gedeputeerde voor financiën gevraagd of er dekking is en hij staat ervoor open om te kijken of er lopende programma's zijn die als financiering aangewend kunnen worden. De heer Kamp neemt de uitgestoken hand van de heer Kocken graag aan om te kijken of het mogelijk is om hierbij een andere financiering te vinden. Mevrouw Hoek merkte op dat de provincie en Provinciale Staten al veel doen maar de heer Kamp merkt hier in de praktijk weinig van omdat trage paden dichtgroeien en mensen bijvoorbeeld een lat over een pad hebben gemaakt waardoor men er niet meer overheen kan lopen. Hij wil er daarom naar streven om de paden in overleg met de omwonenden open te houden.

De heer Dinklo merkt op dat de heer Kamp aangaf dat hij met de ambtenaar over de financiering gesproken heeft. De heer Kamp heeft gevraagd om € 100.000 en zegt extra geld nodig te hebben omdat er geen ruimte is. De heer Dinklo vraagt of er daarna structurele ruimte moet worden gecreëerd.

De heer Kamp antwoordt dat hij met de ambtenaar heeft gesproken nadat hij het initiatiefvoorstel had geschreven. Hij heeft om extra geld gevraagd om de ambtelijke organisatie te ontlasten en ze niet een nieuwe taak erbij te geven, maar wanneer dit uit het lopende budget kan worden betaald en er tijd voor is, dan is € 100.000 extra niet nodig. De heer Kamp had dit bedrag genoemd omdat hij mee wilde denken met de ambtelijke organisatie aangezien een inventarisatie volgens hem veel tijd kost. Wanneer de Staten zeggen dat zij dit uit de lopende budgetten kunnen betalen dan is dit ook prima.

De heer Eggermont vraagt of er zicht is wat het voorstel structureel zou kunnen betekenen.

De heer Kamp antwoordt dat het initiatiefvoorstel uiteraard is geschreven om structureel ergens aan bij te dragen en niet eenmalig. Hij is geen ruimtelijke ordeningsdeskundige maar hij kan zich voorstellen dat dit in de nieuwe omgevingsvisie ingebracht zou kunnen worden. Een ander punt is dat er in Nederland maar twee provincies (Drenthe en Noord-Holland) zijn die provinciale monumenten kennen. Hier ligt waarschijnlijk een beleidskeuze aan ten grondslag maar alle andere provincies hebben geen provinciale monumenten. Hij zou graag willen nadenken hoe men kan borgen dat dit meer een structureel karakter krijgt en dat men uitspraken doet dat men ergens een provinciaal monument van wil maken. Het gaat hem niet zozeer om subsidies maar hij zou wel graag willen zien dat dit werd opgenomen in het bestaande beleid van de provincie en met name dat de provincie optreedt als regiehouder en een coördinerende rol hierin vervult. De paden lopen vaak over de gemeentegrenzen. Hij heeft een aantal keer bij de Utrechtse Heuvelrug aangeklopt maar mensen begrijpen vaak niet waar hij het over heeft en willen hier niets aan doen. De heer Kamp denkt als initiatief bijvoorbeeld aan een rondetafelconferentie met alle 26 gemeenten van de provincie om te kijken hoe het zit met de bewustwording, waar de mogelijkheden liggen, wat de rol van de provincie kan zijn en hoe de gemeenten meer in hun kracht kunnen worden gezet om hier oog voor te krijgen. De nadruk ligt met name op het behoud van de cultuurhistorische waarde. Toen de heer Kamp het initiatiefvoorstel schreef heeft hij dit in een vroegtijdig stadium bij gedeputeerde Schaddelee bekend gemaakt omdat hij ervan houdt om mensen mee te nemen in zijn verhaal. Het maakt hem niet veel uit of het initiatiefvoorstel valt onder mobiliteit of cultureel erfgoed maar hij vindt het wel belangrijk dat dit gedragen wordt en gehaald gaat worden. Het accent ligt momenteel op cultuurhistorie maar in eerste instantie dacht hij dat een pad onder mobiliteit zou vallen en bij M&M zou worden besproken. Het is vooral een uitwerkingsskwestie.

De heer Janssen merkt als punt van orde op dat dit onderwerp veel tijd begint te vragen terwijl er nog andere punten op de agenda staan. Hij verzoekt daarom om vaart in de 'Trage Paden' te behouden.

De heer Kamp begrijpt dit en merkt op dat hij vanwege zijn enthousiasme hier lang over kan praten. Hij vindt het echter prettig dat hier ruimte voor is. Hij pakt graag het aanbod van de heer Kocken op om samen te kijken naar de uitwerking van de beslispunten. Hij bedankt het CDA, de ChristenUnie en de PvdA voor de enthousiaste woorden en de complimenten. Er werd opgemerkt dat hetgeen er wordt gevraagd verstrekkend is maar de heer Kamp benadrukt dat met name gekeken moet worden naar de rol van de provincie. Hij heeft in het voorstel een aantal kanttekeningen met beperkingen opgenomen maar hij denkt dat er ruimtetechnisch meer mogelijk is dan men op dit moment doet. Er ligt een relatie met de omgevingsvisie dus dit zal worden opgepakt alvorens zaken vast te stellen. Er werd door de ChristenUnie verwezen naar een motie die is ingediend maar de heer Kamp benadrukt dat zijn initiatiefvoorstel specifiek gaat over jaag- en kerkepaden. Niet ieder wandelpad is een jaag- of kerkepad en het gaat hem met name om de cultuurhistorische waarde. Men kan een voorstel zo breed uitwerken dat het uiteindelijk opgaat in alles en dat is niet de bedoeling want het gaat hem specifiek om de cultuur- en historische waarde van jaag- en kerkepaden. Natuurlijk ligt er tevens een relatie met recreatie en toerisme.

Mevrouw De Haan vraagt of er nog een tweede termijn komt.

De voorzitter antwoordt dat dit wel de bedoeling is omdat bij een Statenvoorstel normaal een tweede termijn wordt gedaan.

De heer Kamp bedankt mevrouw Vrielink van GroenLinks voor haar ondersteunende woorden. Op haar vraag waarom er een initiatiefvoorstel ligt en geen motie antwoordt de heer Kamp dat hij vindt dat dit onderwerp een initiatiefvoorstel verdient. Wanneer hij een motie had willen doen dan had hij het bij beslispunt 1 gelaten. Hij vindt het echter de moeite waard om hier een initiatiefvoorstel van te maken. Bij de kadernota heeft hij dit voorjaar een vraag gesteld over deze paden en als antwoord gekregen dat hier niet actief beleid op wordt gevoerd.

Met betrekking tot de vraag van de heer Dinklo omtrent de dekking antwoordt de heer Kamp dat hij graag met hem en de VVD wil kijken en zoeken naar een andere dekking. Dit hoeft niet door middel van een amendement

maar mocht hier geld voor nodig zijn dan kan dit ook via een begrotingswijziging. Wellicht blijkt in de verdere uitwerking dat er geen extra financiën nodig zijn.

De heer Kamp bedankt gedeputeerde Van Muilekom voor zijn enthousiaste reactie en merkt op dat het klopt dat er meer wegen zijn maar dat het initiatiefvoorstel specifiek gaat over de jaag- en kerkepaden vanwege de cultuurhistorische waarde. Hij snapt dat de provincie niet kan afdwingen om die paden open en toegankelijk te houden maar de heer Kamp zou graag in gesprek willen gaan met de gemeenten om te kijken wat zij hieraan kunnen doen. De CHAT is niet compleet en de heer Kamp denkt dat het werk vergt om dit wel compleet te maken. In de uitwerking van het initiatiefvoorstel zal de heer Kamp aan de slag gaan met de opmerkingen die zijn gemaakt. Hij heeft tevens de opmerkingen van de behandelend ambtenaar tot zich genomen. De heer Kamp zal een aangepast initiatiefvoorstel indienen.

De voorzitter bedankt de heer Kamp en geeft gelegenheid voor een tweede termijn.

Mevrouw De Haan meldt dat zij nog had gevraagd aan de gedeputeerde of er mogelijkheden zijn om de bestaande jaag- en kerkepaden op te nemen in het landelijke netwerk. Er is een ronde geweest met vragen en opmerkingen waarin zij vragen heeft gesteld over de verstreckende gevolgen en de heer Kamp begon zijn reactie met het feit dat hij absoluut van zins was om dit onderwerp op 17 november 2021 op de agenda te zetten. Dit brengt haar tot de reactie dat zij het onderwerp opnieuw terug wil hebben in de fractie om het te wegen. Haar fractie heeft een inventarisatie nodig om te kijken wat de opgave uiteindelijk is en of de ChristenUnie deze opgave wenselijk genoeg vindt om andere opgaven hiervoor te laten varen. De heer Kamp zegt echter dat hij de beslispunten laat staan zoals deze nu staan en dat hij met de fracties in overleg wil. De ChristenUnie stelt voor om te kijken of het mogelijk is om het initiatiefvoorstel iets te vereenvoudigen en de verstreckende stappen hieruit te laten tot er uiteindelijk een inventarisatie ligt en op basis hiervan een verder besluit te nemen.

De voorzitter merkt op dat de tweede ronde eerst wordt afgemaakt waarna de beantwoording van de vragen volgt.

De heer Eggermont meldt dat hij een vraag heeft gesteld over de structurele lasten en een heel lang antwoord kreeg waaruit hij niet kon opmaken of het een ja of een nee was. Daarom vraagt hij nogmaals aan de gedeputeerde of hij structurele lasten in het voorstel ziet wanneer dit wordt aangenomen.

De heer Dercksen merkt op dat hij heeft meegemaakt dat GS vond dat een Statenvoorstel niet rijp was voor behandeling. In deze situatie zegt GS dat het voorstel van een individuele partij niet rijp is voor behandeling maar zegt de desbetreffende partij dat hij het voorstel toch indient terwijl de gedeputeerde die het zou moeten uitvoeren zegt dat hij niet weet wat hij hiermee moet, hoever het gaat en hoe het financieel zit. De heer Dercksen is daarom benieuwd wat gedeputeerde Van Muilekom ervan vindt dat hij geconfronteerd gaat worden met een Statenvoorstel waarvan hij niet weet wat hij hiermee moet.

De voorzitter geeft het woord aan gedeputeerde Van Muilekom voor een reactie en voor het eventueel toevoegen van een tweede termijn.

Gedeputeerde Van Muilekom meldt dat hij heeft gezegd dat hij een inventarisatie wil doen om goed vat te krijgen op de vraagstukken die er zijn zodat men weet waarover het gaat. Dit kan heel ver gaan want er zijn allerlei rollen in het beheer en onderhoud. Wanneer men deze rollen structureel zou willen invullen dan is er structureel geld nodig. Verschillende woordvoerders hebben opgemerkt dat zij een inventarisatie wenselijk vinden. Wanneer men geen inzicht heeft kan men niet blind zeggen dat men het voorstel gaat uitvoeren omdat men niet weet wat er moet worden uitgevoerd. Hij roept de heer Kamp daarom op om in het voorstel allereerst een inventarisatie te doen zodat men de problematiek en de rol van de diverse partijen goed in de vingers krijgt. Daarnaast dient gekeken te worden naar het bestaand instrumentarium en middelen. Daarna kan men bekijken wat er nodig is en wat past in de rol van de provincie. Een en ander is afhankelijk van de wijze waarop de heer Kamp het voorstel aanpast. Wanneer de gedeputeerde het voorstel te ver vindt gaan en niet kan overzien dan moet hij dit afraden.

Gedeputeerde Schaddelee merkt op dat aan hem werd gevraagd hoe hij het voorstel ziet vanuit recreatie en toerisme. Het is een nieuw onderwerp en hiervoor wil hij de heer Kamp bedanken omdat hij zijn enthousiasme deelt. De gedeputeerde heeft de afgelopen zomer de zoektocht van die de heer Kamp op sociale media deelde gevolgd. Er is al veel vastgelegd over historische wegen maar nog niet zoveel over 'Trage Paden'. Met het Routebureau kan bekeken worden welke kennis men in huis heeft en hoe dit verder kan worden ontwikkeld. De gedeputeerde sluit zich aan bij de vragen die gedeputeerde Van Muilekom stelt en eigenlijk zou zo'n onderwerp een werkconferentie verdienen om goed in beeld te krijgen waar men het over heeft en wat de omvang is van de

problematiek. De gedeputeerde wil dit onderwerp meenemen ongeacht of dit Statenvoorstel wordt aangenomen. Het onderwerp staat in ieder geval op de agenda en de komende tijd zal dit onderwerp regelmatig besproken worden omdat dit triggert en een onontgonnen gebied is.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Kamp voor de tweede termijn en de afronding van dit onderwerp.

De heer Dinklo interrumpeert en geeft aan dat zijn opmerking over de begroting niet zozeer ging over waar de heer Kamp het geld vandaan wilde halen maar dat in het beslispunt moet staan waar de € 100.000 vandaan wordt gehaald. Hij adviseert om dit geld uit de onderbesteding van deze begroting te halen. Hij deelt de kritiek van de ChristenUnie. Het borgen werd niet duidelijk in de antwoorden en hij adviseert de heer Kamp om het voorstel eerst aan te passen, het opnieuw in de BEM te bespreken en het dan pas in de Staten te agenderen. Anders is het voor de fractie van JA21 lastig om hier positief over te oordelen. De heer Dinklo sluit zich bij gedeputeerde Van Muilekom aan en wil eveneens eerst inventariseren wat er is en de vervolgstappen af te laten hangen van hetgeen uit de inventarisatie komt.

De heer Kamp bedankt de aanwezigen voor hun bijdrage en merkt op dat de kunst van het politiek bedrijven inhoudt dat men naar mensen luistert en terechte punten aanpast in een voorstel. Dit initiatiefvoorstel staat geagendeerd voor 17 november 2021 en hij stelt voor om gezamenlijk met GS de punten aan te passen en te bekijken of men tot een uitgewerkt initiatiefvoorstel kan komen waar draagvlak voor is. Hij heeft al veel gehoord en complimenten ontvangen voor hetgeen er wel goed is. Het gaat hem niet om zware financiële middelen waardoor dit voorstel niet haalbaar zou zijn. De heer Kamp heeft de genoemde punten genoteerd en wil opnieuw om tafel met GS om te kijken of het initiatiefvoorstel dusdanig kan worden aangepast dat het opnieuw kan worden ingediend. Hij verwacht niet dat het een totaal ander voorstel wordt want er werden tevens een aantal positieve punten ingebracht. Als er punten geschrapt moeten worden dan kan dit ook. Wellicht moet het instrumentarium worden beperkt tot een ruimtelijk instrumentarium. De heer Kamp denkt dat men van tevoren kan uitwerken wat dit zou moeten zijn. Hij bedankt allen voor het meedenken en gaat met de mensen die hieraan mee willen werken de nieuwe punten vooral in de beslispunten opnemen. Met betrekking tot de opmerking van mevrouw De Haan meldt de heer Kamp dat religieus ergoed eveneens van belang is en hij nodigt haar uit om met een initiatiefvoorstel over religieus ergoed te komen. Het is een politieke keuze wat men belangrijk vindt maar het voorstel dat er ligt is zijn voorstel en dat gaat hij verbeteren.

De voorzitter geeft aan dat er een conclusie moet worden verbonden aan de bespreking van dit onderwerp. Zij vraagt of het onderwerp naar de Statenvergadering gaat, of dat de meerderheid vindt dat er nog een tussenstap nodig is. Zij wil weten hoe iedereen hierin staat en vraagt of het haalbaar is om hierover een debat te voeren in de Statenvergadering van 17 november 2021. De heer Kamp heeft aangegeven dat hij alle punten die zijn aangedragen zal meenemen en met een aangepast voorstel zal komen. Dit volgt een andere route dan een Statenvoorstel dat bij het college vandaan komt.

De heer Dinklo benadrukt allereerst dat hij het goed vindt dat iemand met een initiatiefvoorstel komt. JA21 is nog steeds positief over het voorstel maar zou graag een tussenstap zien waarbij het nieuwe voorstel nogmaals in de BEM wordt besproken en daarna in de Statenvergadering.

Mevrouw Vrielink meldt dat GroenLinks het voorstel van JA21 steunt.

Mevrouw De Haan meldt dat de ChristenUnie zich hierbij aansluit.

De heer Dercksen merkt op dat het primair bij de heer Kamp ligt wat hij met het voorstel doet maar hij vindt de route die de vorige twee sprekers aangeven de verstandigste route. Verder verzoekt hij de voorzitter om aan te geven hoeveel minuten deze sessie inmiddels al over de tijd is zodat hij en zijn collega's hier in de toekomst rekening mee kunnen houden.

De voorzitter antwoordt dat dit initiatiefvoorstel buiten de normale spreektijd van de fractie valt. Het is aan de initiatiefnemer om te besluiten hoe hij verder wil gaan na hetgeen hier is gezegd. Het lijkt het verstandigste om nog een volgende ronde in de commissie te doen.

De heer Kamp geeft aan dat hij nog niet alle partijen heeft gehoord. Hij heeft slechts van drie partijen gehoord dat zij denken dat het voorstel nog niet rijp is voor beraad.

De heer Kocken meldt via de chat dat de VVD een tussenstap raadzaam acht.

Mevrouw Hoek geeft aan dat 50PLUS het voorstel heel sympathiek vindt en dat het aan de heer Kamp is wat hij hiermee gaat doen. Zij adviseert om het voorstel verder uit te werken en meldt dat 50PLUS het voorstel zal steunen wanneer de heer Kamp dit indient.

Mevrouw Welschen meldt dat het CDA zich hierbij aansluit. De fractie zal uiteraard de wijzigingen nog willen bestuderen maar het ligt eraan hoeveel tijd D66 hiervoor heeft. Wanneer dit ruim voor de komende Statenvergadering is dan mag het voorstel wat het CDA betreft op 17 november 2021 behandeld worden maar zij meent in de commissie te proeven dat een Statenvergadering later de voorkeur geniet. Dit is aan de initiatiefnemer.

De heer Suna merkt op dat de PvdA zich bij de mening van de ChristenUnie aansluit. De mogelijkheid die mevrouw Welschen aangeeft lijkt ook een optie om te volgen. In die zin denkt hij dat de heer Kamp een zinvolle afweging kan maken.

De voorzitter sluit dit agendapunt en geeft de heer Kamp de wijsheid mee om een volgende stap te zetten.

De heer Kamp bedankt allen voor de waardevolle opmerkingen die hij zeer waardeert. Hij neemt het voorstel mee naar de D66-fractie aangezien het niet zijn voorstel is maar van de D66-fractie. De fractie zal bekijken wat hij op 17 november 2021 gaat doen.

De voorzitter meldt dat zij over wil gaan naar een vraag van de heer Eggermont die heeft aangegeven na dit punt een ordevoorstel te willen doen.

De heer Eggermont meldt dat in verband met de orde van de vergadering de ochtendvergadering middenin de bespreking van de begroting is geëindigd en vraagt of dit agendapunt nog afgemaakt wordt.

De voorzitter antwoordt dat de vergadering nu verder gaat waar hij vanochtend gebleven is.

2.4 SV Programmabegroting 2022 (2021 BEM 187) – vervolg

De voorzitter deelt mee dat de commissie verder gaat waar hij vanochtend is gebleven en vraagt gedeputeerde Schaddelee om zijn termijn te doen.

Gedeputeerde Schaddelee geeft aan dat hij zal proberen om de vragen zo snel mogelijk te beantwoorden. Er ligt een vraag van mevrouw Jager van de PvdD over een brede welvaart en de indicator tevredenheid met vrije tijd. De provincie Utrecht zou op de indicator tevredenheid met vrije tijd het laagste scoren van heel Nederland. Gelukkig was er veel tijd om uit te zoeken hoe dit zit want de provincie herkende dit zelf niet. De indicator blijkt te gaan over de hoeveelheid vrije tijd die mensen hebben en hoe tevreden zij daarmee zijn. Het ligt buiten de macht van de provincie om hier iets aan te doen maar de lage score zal te maken hebben met de hoge arbeidsproductiviteit en de lage werkloosheid in de provincie Utrecht vergeleken met de andere provincies. Overigens wordt er in het Programma Recreatie en Toerisme al een behoorlijke analyse gemaakt over de wijze waarop de provincie de vrijetijdsbesteding zo goed mogelijk kan faciliteren. Een aantal vragen van de SP gingen met name over het krijgen van een risicoanalyse bij het ov en de wijze waarop de provincie wil acteren bij het verdere afschalen hiervan. De SP duidde hierbij op het maken van een risicoanalyse. Hierbij maakte de SP een vergelijking met wegenprojecten. De gedeputeerde legt uit dat de provincie bij wegenprojecten vooraf een risicoinventarisatie probeert te maken en dat dit bij het ov eveneens gebeurt. Bij de begroting ging het vrij specifiek over een risicoanalyse bij een lopend ov-project.

De heer Eggermont vermoedt dat gedeputeerde Schaddelee zijn vraag niet goed heeft begrepen. Zijn vraag ging over het risico van de terugvallende reizigersopbrengsten terwijl het netwerk tegelijkertijd op hetzelfde niveau blijft als vorig jaar. Daarmee organiseert men eigenlijk een risico. De vraag van de SP is in hoeverre de provincie wil investeren om het netwerk weer op te schalen waarmee het risico naar beneden zou kunnen gaan. Men ziet bij andere modaliteiten waar het afgelopen jaar niet is afgeschaald dat de reizigersaantallen grotendeels weer op peil zijn. De vraag is om hier een analyse van te maken.

Gedeputeerde Schaddelee bedankt de heer Eggermont voor zijn toelichting en merkt op dat hij deze vraag van de SP verward had met een vraag van de SGP die hij hierna gaat beantwoorden. De vraag van de SP is ook in M&M aan bod gekomen en heeft gedeeltelijk te maken met de landelijke afspraken die zijn gemaakt over de beschikbaarheidsvergoeding die betekent dat wanneer de provincie gaat opschalen hij hier geld op moet teruggeven.

Als antwoord op de vraag van de heer Eggermont meldt de gedeputeerde dat er inderdaad een analyse is gemaakt over de reizigersfluctuaties. Dit is met name gebaseerd op landelijke prognoses die samen met andere

vervoersregio's zijn gemaakt waarbij goed is gekeken naar de verschillende modaliteit en de verschillen tussen het vervoer in stad en streek. Op basis daarvan is een risicoanalyse gemaakt en is een bepaalde bandbreedte gekozen.

Een andere vraag van de SGP was waarom het ov wel als risico was benoemd en wegen niet. Deze vraag ging met name over het weerstandsvermogen. Per project is een risicoreservering gemaakt die ook in de kredieten zit. Bij het ov deden zich in de uitvoering tegenvallers voor zodat de risico-inventarisatie op een ander wegingsmoment moest worden gemaakt. Hierdoor zijn er geen projectrisico's bij wegen gemaakt en wel bij het ov. Het kan wel zo zijn dat bij een groot wegenproject waar men lopende de uitvoering tegen risico's aanloopt men dergelijke projectrisico's overruled ziet worden door risico's die men moet gaan benoemen in het kader van het weerstandsvermogen.

Tot slot waren er vragen van de ChristenUnie over het mediacongres en de huidige beleidslijn voor het versterken van de lokale journalistiek. Het doel is dat de provincie in 2022 een mediafonds en/of subsidieregeling opgezet heeft om tot uitvoering te komen. Een aantal maanden geleden is een kwartiermaker gestart bij de provincie Utrecht. Deze kwartiermaker is bezig met het uitwerken van de voorstellen die gedaan zijn tijdens het mediacongres. Op basis daarvan onderzoekt de provincie hoe hij in 2022 zo snel mogelijk tot operationalisering kan komen met een mediafonds of een subsidieregeling.

De voorzitter bedankt gedeputeerde Schaddelee voor de beantwoording in de eerste termijn. Zij geeft de fracties de gelegenheid om een tweede termijn in te brengen.

De heer Eggermont herhaalt dat zijn vraag erover gaat in hoeverre de risico's naar beneden zouden gaan indien de provincie meer in het netwerk zou investeren. Hij zou het prettig vinden om hier een antwoord op te krijgen.

Mevrouw Rikkoert meldt dat zij een vraag had over het mediabeleid maar hier nog geen antwoord op heeft ontvangen.

Mevrouw Boelhauer merkt naar aanleiding van de bespreking van vanochtend op dat het begrijpelijk en meer dan duidelijk was dat GroenLinks niet vrolijk werd van het antwoord op het initiatiefvoorstel omtrent de beantwoording Statenbrieven coöperaties en ondernemerschap. GroenLinks bekijkt nog hoe hij hiermee verder wil gaan. Zij denkt hierbij niet aan een initiatiefvoorstel voor 10 november 2021 maar wellicht neemt GroenLinks dit later op en maakt hier iets van.

Vanuit de andere fracties zijn geen vragen of geen opmerkingen.

Gedeputeerde Schaddelee adviseert mevrouw Rikkoert om de uitzending terug te kijken.

Op de vraag van de SP moet hij het antwoord vooralsnog schuldig blijven maar hij zal deze vraag beantwoorden voor de Statenvergadering.

De voorzitter constateert dat de commissie hiermee aan het einde van de tweede termijn is van de beraadslaging over de programmabegroting. Hierover hoeven geen conclusies getrokken te worden omdat dit een buitencategorie debat wordt in de Statenvergadering.

2.5 SV vaststelling van de tarieventabel behorende bij de legesverordening provincie Utrecht 2018 per 1 januari 2022 (2021BEM188)

De voorzitter meldt dat de toepassing van de verordening jaarlijks wordt gecontroleerd en bij deze controle is gebleken dat de legesverordening weer moet worden geactualiseerd. Zij vraagt wie van de fracties hier het woord over wil voeren.

De heer Suna merkt op dat bij het Statenvoorstel wordt aangegeven dat de grondwaterheffingsverordening geen actualisatie nodig heeft omdat het een onderdeel is van overige heffingsverordeningen. Met de omgevingswet die hopelijk op 1 juli 2022 van kracht gaat zal worden nagekeken of er iets gedaan moet worden. De PvdA is het hier niet mee eens en zou graag willen adviseren om wanneer de omgevingswet erdoorheen is te kijken naar de mogelijkheden om tot tariefdifferentiatie te komen voor de grondwaterheffing: Enerzijds voor de winning van drinkwater en anderzijds voor de winning van grondwater voor commerciële toepassingen. Wellicht kan gezien worden of formalisering van het aanwenden van een deel van de opbrengst van de commerciële activiteiten wenselijk is voor zaken als projecten die voortkomen uit verdrogingsbestrijdingen en dat soort zaken in natuurgebieden. De PvdA hoopt dat hiervoor een opening is en dat dit kan worden losgekoppeld van elkaar.

Er zijn verder geen vragen of opmerkingen en de voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde Strijk resumeert dat de PvdA vraagt om een toezegging om bij de invoering van de omgevingswet in een breder verband te kijken naar de mogelijkheden. De gedeputeerde kan dit toezeggen omdat het college daarna de grondwaterheffing in een breder aspect gaat bekijken. Dit zal echter pas effect hebben op de tarieven van 2023.

De voorzitter concludeert uit de bovenstaande bespreking dat de verordening een hamerstuk kan zijn in de Statenvergadering en vraagt of hier bezwaren tegen zijn. Er zijn geen bezwaren.

2.7 SB Stand van zaken tweede tranche Steunpakket Cultuur & Erfgoed in de provincie Utrecht, herstelcampagnes en evenementen (2021BEM178)

De voorzitter meldt dat de PvdA deze Statenbrief heeft opgewaardeerd en zij geeft het woord aan mevrouw d'Hondt.

Mevrouw d'Hondt geeft aan dat zij in de chat had voorgesteld om dit onderwerp te verschuiven naar een andere avond omdat er nog zo'n lange agenda lag maar nu gaat het ineens heel snel. De PvdA-fractie vindt dit een belangrijk onderwerp en is blij met de steun van de provincie voor de cultuursector omdat dit heel hard nodig is. Wat de fractie opvalt is dat de steun naar het aanbod van de cultuur gaat en dat er niet zoveel gekeken wordt naar het publiek. Vooral jongeren hebben twee jaar lang iedere vorm van culturaanbod moeten missen en dat vindt de PvdA heel jammer. De fractie is bang dat er daardoor een verloren generatie ontstaat want wanneer men jong niet in aanraking komt met cultuur dan gaat dit op latere leeftijd ook niet gebeuren. De PvdA vraagt zich af of de provincie meer kan doen en hieraan aandacht kan besteden door, vooral bij jongeren, meer naar de vraagkant te kijken in plaats van alleen naar de aanbodkant. De PvdA hoopte dat de twee marketingcampagnes hier aandacht aan zouden besteden maar dat viel tegen. In de antwoorden op vragen die de fractie heeft gesteld heeft de gedeputeerde verteld dat er € 60 miljoen van het rijk naar de gemeenten is gegaan om dit probleem aan te pakken maar men heeft gezien dat de gemeenten dit geld veel hebben besteed aan andere zaken in de begroting omdat de gemeenten meer problemen hebben dan alleen cultuur. De PvdA vraagt daarom wat men concreet kan doen om het publiek, met name de jongeren, weer warm te maken voor cultuur.

De voorzitter vraagt of de gedeputeerde hierop wil ingaan.

Gedeputeerde Van Muilekom merkt op dat de aandacht die mevrouw d'Hondt vraagt voor jongeren zeer bekend is. Hij heeft hier een paar reacties op. De gemeenten weten dat jongeren, zeker in coronatijd, aandacht moeten krijgen. Alle gemeenten hebben € 58 miljoen ontvangen om te verdelen en hiermee aandacht te geven aan de jongeren. Daarnaast is het ook zo dat de gemeenten dit jaar € 52 miljoen hebben gekregen om aan cultuur te besteden. Dit bedrag hebben de provincies niet ontvangen. Mevrouw d'Hondt merkt echter terecht op dat dit geen gelabeld geld is en de gedeputeerde maakt zich zorgen of dit geld daadwerkelijk besteed wordt aan jongeren en cultuur. Begin december 2021 heeft hij een overleg met alle wethouders cultuur en dit is een van de agendapunten die hij gaat voorleggen. Om inzicht te krijgen zal de gedeputeerde vragen wat de wethouders gedaan hebben met de middelen en of de middelen aan de juiste zaken besteed zijn. De provincie besteedt geld aan talentenontwikkeling en cultuureducatie en –participatie. De jongeren worden zeker niet vergeten en er zijn gemeenten die speciaal iets voor de jongeren gedaan hebben. De gedeputeerde heeft geen totaalbeeld van de provincie en hij kan hier niets over zeggen. Hij belooft terug te koppelen wat er met de gelden gedaan is na het overleg met de wethouders cultuur.

Mevrouw d'Hondt is blij met deze toezegging en ziet deze inventarisatie graag tegemoet.

2.8 SB Ontwerp Omgevingswetprogramma Recreatie en Toerisme 2022 – 2025 (2021BEM172)

De voorzitter meldt dat de Statenbrief is opgewaardeerd door een aantal fracties. Zij vermoedt echter dat het niet mogelijk is om dit onderwerp in 25 minuten te behandelen waardoor dit onderwerp een maand zou doorschuiven.

De heer Janssen was een van de opwaardeerders en hij zou het jammer vinden als men dit onderwerp zou afraffelen omdat het daarvoor te belangrijk is. Hij kijkt hiervoor tevens naar de gedeputeerde omdat dit onderwerp in een inspraakproces zit en hij niet weet hoe dit met termijnen loopt. De heer Janssen wil zijn antwoord hiervan af laten hangen.

Mevrouw Boelhouwer stelt voor om de opwaardeerders hun punt te laten maken om een reactie van GS te krijgen. Zij heeft vanochtend begrepen dat er een informatiesessie onderweg is.

De voorzitter wil eerst van de gedeputeerde weten wat de planning voor de komende tijd is en of men dit onderwerp handig hierin mee kan nemen.

Gedeputeerde Schaddelee geeft aan dat men ervoor moet waken dat zaken door elkaar heen gaan lopen. De informatiesessie die mevrouw Boelhouwer meldde gaat met name over het hele proces rond de recreatieschappen en R&M. Over het programma Recreatie en Toerisme zijn al een aantal informatiesessies geweest en GS heeft in het voorjaar kaderstellende uitspraken gedaan. Dit was in feite het moment waarop PS aan zet was. Momenteel ligt er een Statenbrief over iets wat voor de inspraak naar buiten is opgewaardeerd en wat daarna door het college wordt vastgesteld op basis van de inspraakreacties die hij heeft. In zekere zin is de timing voor het college niet heel erg schokkend maar een bespreking vanavond is fijn omdat het college dan zaken kan meenemen bij de vaststelling van hetgeen hij als college gaat doen.

De voorzitter stelt voor om de resterende tijd te benutten voor het beantwoorden van de punten die door de opwaardeerders zijn ingebracht.

De heer Janssen meldt dat dit het eerste programma is dat men onder omgevingsvisie krijgt. De fractie kijkt terug op een goed proces. De samenleving is goed betrokken en de VVD geeft hier een compliment voor. Er is echter teleurstelling over de mate van concreetheid van het stuk. Het is het eerste stuk dus misschien is het goed om dit als een leerproces te zien maar voor de VVD had het concreter gemogen. Gedeputeerde Van Essen zegt altijd dat het bij deze programma's gaat om de monitorende rol van de staat. Het kopje monitoring is dan wel heel beperkt. De VVD gaat niet op alle inhoudelijke punten in omdat dit te veel tijd vraagt. Een inhoudelijk punt over de recreatiewoningen wil hij wel maken. Hier is eerder over gesproken bij de omgevingsverordening waar het college aangaf welwillend te zijn met de toepassing van een gedoogbepaling of uitzonderingsbepaling. Nu staat er echter op papier een hardere tekst die in de media wordt opgepikt. De VVD vraagt daarom hoe de gedeputeerde staat ten opzichte van zijn eerdere toezegging om in voorkomende gevallen de uitzonderingsbepaling te kunnen toepassen.

Mevrouw De Haan bedankt voor het vervolgconceptprogramma. Het was even zoeken naar de verschillen met het vorige programma maar de ChristenUnie heeft gezien dat circulair ook is meegenomen in het programma en dat er gezocht wordt naar mogelijkheden om dit een plek te geven in allerlei uitvoeringen. De ChristenUnie vindt het tevens positief dat het zakelijk toerisme niet is opgenomen als primair doel om te richten op groei. De ChristenUnie wil nog een punt maken over inclusiviteit omdat dit heel erg gaat over toegankelijkheid. De fractie wil daarom oproepen tot fysieke, sociale en financiële toegankelijkheid om op alle mogelijke manieren recreatie zo inclusief mogelijk te maken. De fractie leest dit her en der wel maar is bezorgd hoe hier in de concretisering vorm aan wordt gegeven. Wat betreft monitoring sluit mevrouw De Haan aan bij de vragen van de VVD. De monitoring zal worden gewijd aan de druktemonitor en de evaluatie na twee jaar, maar wat de ChristenUnie betreft moet men helder krijgen hoe men gaat monitoren. Een ander punt is hoe men wil samenwerken met de randen van de provincie waarmee men op het gebied van recreatie en toerisme wel moet samenwerken. Zij denkt hierbij aan de Blauwe Hel en het Groene Hart. In het programma staat hier niet zo veel over maar mevrouw De Haan neemt aan dat grensontkennend wordt samengewerkt.

De heer Suna sluit zich aan bij de woorden van de heer Janssen wat betreft monitoring en bij de woorden van mevrouw De Haan dat prioriteit richting groeitoerisme niet de voorhand heeft. Hij vraagt of de gedeputeerde nog iets kan zeggen over de lopende pijlers. Als er onvoldoende tijd is dan zou dit meegenomen kunnen worden in de uitwerking van het stuk dat de commissie begin 2022 gaat ontvangen.

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat de imprint voor de SGP nog wazig is. Hij sluit zich aan bij de woorden van de heer Janssen en doet een oproep om het programma smart te formuleren en zich hierbij niet alleen te richten op de inspanningen maar ook op de resultaten. Op pagina 46 eindigt bijvoorbeeld de roldefinitie van de provincie met et cetera. De heer Van den Dikkenberg vindt het echter belangrijk om te blijven monitoren dat de provincie binnen zijn rol blijft. Onder et cetera kan men alles scharen en hij zou graag concreet gemaakt willen zien welke rollen de provincie aanneemt. Tevens zou hij de relatie met de doelen concreter willen. Er worden meerjarendoelen genoemd bij het begin van elk thema maar bijvoorbeeld bij paragraaf 4.3. staat dat het meerjarendoel de versterking van de samenwerking tussen de regio's en de partners is. Hieronder staan activiteiten die alleen verwijzen richting data en databeheer en hij mist de link met het meerjarendoel. Dit zit op meerdere locaties in het programma. De heer Van den Dikkenberg zou graag een actievere link zien zodat men kan toetsen of de activiteiten die uitgevoerd worden ook daadwerkelijk bijdrage aan de meerjarendoelen die gesteld zijn. Tevens sluit hij zich aan bij de opmerking over permanente bewoning op vakantieparken. Zoals dit nu geformuleerd is betekent het dat de provincie na afloop van dit programma een duizend aantal extra daklozen heeft.

Gedeputeerde Schaddelee meldt dat een aantal dingen die genoemd zijn eruit springen. Ten eerste is er het punt monitoring en hij is blij dat de heer Van Dikkenberg dit koppelt aan de meerjarendoelen in de begroting omdat dit precies de bedoeling is. Vrij recent is er een sessie geweest die erover ging hoe het precies werkt met de programma's in het kader van de omgevingswet. Een van de eerste dingen die men gezamenlijk gaat uitwerken is hoe de monitoring van deze programma's werkt in het kader van de omgevingswet. De monitoring die in het kader van de omgevingswet nog moet worden ontwikkeld gaat leiden tot instrumenten die ertoe leiden dat men de controlerende taak op inhoud kan uitvoeren. Hiermee worden de voorbeelden die de heer Van den Dikkenberg noemde concreet gemaakt. Het is niet de bedoeling dat er een et cetera staat waar men alles op kan invullen maar dat er scherper wordt neergezet op welke wijze men gaat monitoren. Uiteraard vindt de monitoring op twee manieren plaats. Ten eerste op de reguliere manieren zoals men dat gewend is in begrotingen en jaarrekeningen. De fracties worden uitvoerig meegenomen in de hele cyclus van hetgeen het college in een jaar doet. Tijdens de begrotingscyclus kan het college hier uitvoerig op bevroegd worden en kunnen kaders worden meegegeven. Daarnaast wordt er monitoring ontwikkeld in het kader van de omgevingswet. Het is goed om te kijken naar de Statenbrief van 15 september 2021 waar dit verder wordt uitgelegd.

Een ander punt dat terecht genoemd wordt is het punt over recreatiebewoning. Hier is inderdaad in bepaalde media een bepaalde draai aan gegeven als zou de provincie Utrecht op het punt staan om in de provincie alle permanente bewoning te beëindigen. Dit is absoluut niet waar. De gedeputeerde heeft hier een soort fact checker over gemaakt voor Kamerleden omdat dit verhaal ook in de Kamer rondging. De gedeputeerde zal dit delen zodat zaken in het juiste perspectief worden gezet. In het programma staat dat er een aantal pilots worden uitgevoerd om te bekijken op welke wijze men een aantal vakantieparken in Utrecht weer kan vitaliseren en hoe ondermijning kan worden aangepakt. In dat kader zijn acht pilots gestart, variërend van parken die men beter willen maken of waar men een verduurzamingsslag wil maken. Hieronder zijn ook parken die kampen met problematiek rondom permanente bewoning en ondermijning. In het kader van die pilot wordt bekeken wat men hieraan kan verbeteren. In de inventarisatie werd gezegd dat een van de zaken die men kan doen om de situatie in de parken te verbeteren het beëindigen van de permanente bewoning is maar hiermee is niet gezegd dat de provincie Utrecht daadwerkelijk permanente bewoning gaat beëindigen. De gedeputeerde zal hetgeen hij heeft gedeeld met de Kamerleden ook met de commissie delen.

De heer Van den Dikkenberg vraagt of dit betekent dat de formulering op pagina 67 wordt aangepast na de inspraak. Op pagina 67 staat letterlijk: We sluiten permanente bewoning van recreatiewoningen vanuit de omgevingsverordening. Hij ziet dit als een concrete actie en er staat niet vermeld dat het college met pilots aan de slag gaat.

Gedeputeerde Schaddelee antwoordt dat hij hiernaar zal kijken. Hij kan de desbetreffende tekst zo snel niet vinden en stelt voor om eerst de informatie te delen die hij aan de Kamerleden heeft gestuurd en daarna te kijken of er aanpassingen nodig zijn. Hij doet de toezegging dat hij hier nog expliciet naar zal kijken.

De heer Janssen herinnert gedeputeerde Schaddelee aan de toezegging die het college heeft gedaan op dit punt. Er ligt een toezegging van het college dat er in voorkomende gevallen gebruik gemaakt wordt van de uitzonderingsbepaling die in de omgevingsverordening staat. Dat is een toezegging aan de Staten en de VVD gaat ervan uit dat dit gestand gedaan wordt.

Gedeputeerde Schaddelee vindt deze opmerking terecht en benadrukt dat deze toezegging staat maar op het moment dat er in de media onjuiste beelden gaan rondzwerven is het goed om dat te corrigeren. Hiermee komt men tot de kern van hetgeen hij eerder heeft toegezegd.

Gedeputeerde Schaddelee meldt dat het onderwerp toegankelijkheid door de ChristenUnie werd genoemd. Hij weet niet of hij en de ChristenUnie elkaar goed begrijpen. Het onderwerp toegankelijkheid komt vaak voor in het programma, juist in het kader hoe men ervoor kan zorgen dat zoveel mogelijk recreatieterreinen en recreatievoorzieningen toegankelijk worden gemaakt voor mensen die een fysieke beperking, een financiële beperking of andere beperkingen hebben. Het college vindt de sociale agenda en inclusiviteit een heel belangrijk punt. Het college heeft geprobeerd om dit een zo goed mogelijk plek te geven in dit programma maar wanneer de ChristenUnie op dit punt concreet iets mist dan hoort hij dat graag. De gedeputeerde is in de veronderstelling dat dit breed wordt opgepakt.

Tot slot lag er een vraag over grensontkennend samenwerken. Gedeputeerde Schaddelee geeft aan dat grensontkennend samenwerken in de praktijk soms lastig is. Als voorbeeld noemt hij de aanpak van het maaien van de randmeren. Dit is een mooi voorbeeld waar gemeenten en provincie elkaar uiteindelijk hebben gevonden. Dit ging echter niet vanzelf. Het is goed dat gemeenten en provincies tegen elkaar blijven zeggen dat men soms iets meer zijn best moet doen om over provinciegrenzen heen met elkaar de samenwerking te vinden. Het Groene Hart is een voorbeeld van een gebied waar dit soms wel uitstekend lukt; juist zonder bemoeienis van de provincie omdat gemeenten hier in principe een samenwerking hebben met elkaar.

De heer Suna vraagt of de pilots bij de schriftelijke memo meegenomen kunnen worden. Gedeputeerde Schaddelee antwoordt dat dit wordt meegenomen.

De heer Janssen merkt in het kader van het zakelijk toerisme op dat op pagina 201 van het conceptprogramma begroting wordt gemeld dat het zakelijk toerisme verder wordt vergroot en versterkt. De VVD hecht aan het meerjarendoel en gaat ervan uit dat de programmabegroting als bovenliggend kader prevaleert boven wat er in een Programma Recreatie en Toerisme staat. De VVD gaat ervan uit dat hier invulling aan gegeven wordt. De VVD vindt dit belangrijk, maar het zakelijk toerisme zal wel een veranderslag moeten doormaken. De heer Janssen veronderstelt dat dit bedoeld werd door zijn collega's. Gedeputeerde Schaddelee antwoordt dat hier voor de zomer uitgebreid over is gesproken en dat hier een actief plan op is ingezet.

De voorzitter informeert of er nog andere fracties zijn die het programma niet hadden opgewaardeerd maar alsnog iets willen zeggen. Er zijn verder geen opmerkingen of vragen.

Sluiting

De voorzitter bedankt alle aanwezigen van de commissie BEM en het college voor de medewerking met de verschuivingen over de dag heen.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.20 uur.